

**STRATEŠKI PLAN
FONDA ZA ZAŠTITU DEPOZITA
ZA PERIOD 2026. - 2028. GODINE**

Podgorica, jul 2026. godina

U v o d

Osnovni cilj i djelatnost

Fond za zaštitu depozita (u daljem tekstu “Fond”) je nezavisno, neprofitno pravno lice, osnovano 2003. godine u skladu sa Zakonom o zaštiti depozita, sa jasno određenom misijom, vizijom i ciljevima, a njegova osnovna djelatnost je ostvarivanje zaštite deponanata od gubitka dijela ili cijelog depozita u kreditnim institucijama i obaveza da pri nastanku zaštićenog slučaja (nedostupnosti depozita ili otvaranju stečajnog postupka nad kreditnom institucijom) isplati deponentima garantovane depozite, do iznosa utvrđenog Zakonom o zaštiti depozita („Sl. list CG“, br. 72/19 i 70/26) (u daljem tekstu: “Zakon”).

Značaj i uloga Fonda ogledaju se u očuvanju i unaprjeđenju povjerenja deponenata u crnogorski bankarski sistem i doprinosu stabilnosti bankarskog odnosno ukupnog finansijskog sistema u Crnoj Gori i zaštiti deponenata od gubitka sredstava u slučaju stečaja kreditne institucije, što ujedno predstavlja i osnovne ciljeve Fonda. Navedene ciljeve Fond ostvaruje jasno definisanim obavezama prema deponentima, promovisanjem povjerenja javnosti u sistem zaštite depozita i obezbjeđivanjem sredstava neophodnih za zaštitu depozita.

Zakonom su izvršena usklađivanja sa Direktivom 2014/49/EU i Direktivom 2014/59/EU. U ostvarivanju nadležnosti Fond: 1) vrši obračun premije zasnovan na riziku pojedinačne kreditne institucije; 2) vrši testiranje otpornosti sistema zaštite depozita i finansiranje sanacije kreditnih institucija; 3) investira sredstva Fonda; 4) vrši obračun i isplatu garantovanih depozita; 5) donosi opšte akte za koje je ovlašćen zakonom; 6) vrši druge poslove u skladu sa Zakonom.

Vizija

Stabilan finansijski sistem, zasnovan na povjerenju, sigurnosti i zaštiti deponenata.

Fond je, dosadašnjim, efikasno sprovedenim, procesima isplate garantovanih depozita, na brz i siguran način, visokom transparentnošću, postao prepoznatljiv garant povjerenja u sistem zaštite depozita i doprinosa stabilnosti ukupnog bankarskog odnosno finansijskog sistema države, posebno imajući u vidu da i dalje raspolaže sa dovoljno, sigurno investiranih, likvidnih sredstava i ovakav trend reputacije i kredibiliteta treba da zadrži i u budućem periodu.

Misija Fonda

Sigurnost depozita u kreditnim institucijama i efikasna i brza isplata garantovanih depozita u slučaju nastupanja zaštićenog slučaja u bilo kojoj kreditnoj instituciji u Crnoj Gori što za kranji rezultat ima pouzdanost i stabilnost cjelokupnog bankarskog sektora u Crnoj Gori.

Osnova Strateškog plana i temeljne vrijednosti

Ovaj Strateški plan urađen je na bazi predviđenih strategija dugoročnog razvoja, na način da razmatra postavljene ciljeve, promjene koje su se desile u okruženju i moguće pravce djelovanja da bi se postavljeni ciljevi dostigli. Takođe, postavlja smjernice za dalji razvoj i jačanje institucije u narednom periodu i definiše prioritetne oblasti djelovanja, uključujući poboljšanje efikasnosti poslovanja, unapređenje regulatornog okvira u skladu sa regulatornim okvirom Evropske Unije (u daljem tekstu: "EU") i, u konačnom, jačanje finansijske stabilnosti zemlje.

Strateški plan se donosi za trogodišnji period od 2026. - 2028. godine i postaje okvirni operativni plan, dok strategije daju samo smjernice i određuju prioritete dugoročnog razvoja pojedinih djelova.

Takođe, strateškim planom se daje okvirni program za donošenje budžeta u okviru navedenog perioda, uključujući i kapitalna ulaganja. Kako se finansijski plan donosi svake godine za narednu godinu (uključujući i Godišnji odluku o investiranju u skladu sa Politikom investiranja), ovaj Strateški plan predviđa okvirni iznos sredstava neophodnih za njegovu realizaciju uz mogućnost njegove promjene u zavisnosti od potrebe.

Temeljne vrijednosti kojima se Fond rukovodi u svom poslovanju su:

- **Nezavisnost** koja osigurava da Fond funkcioniše samostalno, bez spoljnih uticaja, doprinoseći finansijskoj stabilnosti;
- **Pouzdanost i odgovornost** prema deponentima i svim institucijama finansijskog sistema;
- **Visoka transparentnost** u radu i komunikaciji sa javnošću jačanjem povjerenja u sistem zaštite depozita;
- **Efikasnost poslovanja i operativna disciplinovanost kroz timski rad** posebno imajući u vidu mali broj zaposlenih;
- **Efikasno i racionalno upravljanje sredstvima**-diverzifikovane i sigurne investicije;
- **Pripremljenost za krizne situacije** - redovno sprovođenje scenarija stres testa kreditnih institucija.

Istorijat

Fond je osnovan Zakonom o zaštiti depozita ("Službeni list CG" br. 40/03), a sa radom je započeo 2004. godine. Početna premija od 50.000€ po kreditnoj instituciji obračunata je i naplaćena krajem 2005. godine. Sistem zaštite depozita u Crnoj Gori zvanično funkcioniše od januara 2006. godine, obračunom i naplatom prve rate redovne premije po stopi od 0,25% godišnje na osnovicu koju su činili ukupni depoziti banaka. U tom periodu u bankarskom sistemu Crne Gore poslovalo je 10 kreditnih institucija, a visina garantovanog depozita iznosila je 5.000 eura.

Donošenjem Zakona o zaštiti depozita („Službeni list CG“, br. 44/10), sistem zaštite depozita u značajnoj mjeri je usklađen sa Direktivom 94/19/EZ i njenim izmjenama i dopunama iz Direktive 2009/14/EZ. Zakonom je, kroz tranzicioni period od tri godine, nivo zaštite povećan sa 5.000 na 50.000 eura. Radi dostizanja ciljanog koeficijenta pokrića garantovanih depozita sredstvima Fonda,

Upravni odbor Fonda je u tom periodu postupno povećavao stopu premije, koja je od 2014. do 2021. godine iznosila 0,50% ukupnih depozita.

Izmjenama i dopunama Zakona iz 2015. godine skraćen je rok za početak isplate garantovanih depozita na 15 dana od dana oduzimanja dozvole za rad kreditnoj instituciji od strane Centralne banke Crne Gore (u daljem tekstu: "CBCG").

Zakonom o zaštiti depozita 72/19 izvršeno je usklađivanje sa Direktivom 2014/49/EU i Direktivom 2014/59/EU, čime su uvedene ključne zakonodavne reformske mjere uključujući: obračun premije na bazi rizika pojedinačne kreditne institucije (od 1. januara 2021. godine), skraćanje roka za početak isplate garantovanih depozita na sedam radnih dana, uvođenje privremenog visokog salda, kao i proširenje nadležnosti Fonda u cilju jačanja njegove funkcionalne nezavisnosti i odgovornosti. U okviru tih nadležnosti obuhvaćeno je redovno sprovođenje stres testova sistema zaštite depozita, kao i mogućnost učešća Fonda u finansiranju mjera sanacije kreditnih institucija radi sprječavanja nastanka zaštićenog slučaja.

Sprovedene zakonodavne reforme predstavljaju važan iskorak u jačanju institucionalnog kapaciteta sistema zaštite depozita u Crnoj Gori. Fond je time dobio jasnije definisanu ulogu, širi set instrumenata za djelovanje u kriznim situacijama i obavezu proaktivnog pristupa u praćenju rizika i jačanju otpornosti sistema, u skladu sa evropskim i međunarodnim standardima.

Zakon je u potpunosti implementiran u 2021. godini, primjenom Metodologije za obračun premije na bazi rizika pojedine kreditne institucije („Službeni list CG“, br. 129/20), koju je Fond pripremio i usvojio uz podršku konsultanata Svjetske banke, po kojoj je, umjesto obračuna premije po jedinstvenoj stopi, obračunao i naplatio premiju na bazi rizika pojedine kreditne institucije. Osnovicu za obračun premije čine garantovani depoziti (umjesto ranije ukupnih depozita), stopa premije je jedinstvena (1,2% na godišnjem nivou), a kreditne institucije su svrstane u 7 klasa rizika (pri čemu veći koeficijent rizika podrazumijeva i veći iznos učešća doprinosa u ukupnoj godišnjoj redovnoj premiji). U junu 2023. godine usvojene su tehničke izmjene Metodologije („Službeni list CG“, br. 70/23), kojima je pokazatelj odnosa likvidnosti zamijenjen LCR pokazateljem, u skladu sa njegovom primjenom u bankarskom sektoru od januara 2022. godine.

Direktivom 2014/49/EU nametnuta je obaveza utvrđivanja ciljanog iznosa sredstava sistema za zaštitu depozita. Ciljani iznos sredstava Fonda utvrđen je Zakonom i iznosi najmanje 10% ukupnih garantovanih depozita svih kreditnih institucija. Imajući u vidu procijenjeni period pristupanja Crne Gore EU do 2028. godine, utvrđen je četvorogodišnji period akumulacije (od 1. januara 2025. do 31. decembra 2028. godine).

Fond je i u 2026. godini nastavio sa aktivnostima na realizaciji isplate garantovanih depozita za dvije kreditne institucije – Invest Banku Montenegro A.D. Podgorica i Atlas banku A.D. Podgorica, nad kojima je u 2019. godini otvoren stečajni postupak i ostalo je neisplaćeno ukupno 6.803.356,93 odnosno 6 % obaveze za isplatu garantovanih depozita za obje banke. S obzirom na značajno smanjenje dinamike isplata u periodu 2023–2025. godine, tokom kojeg je isplaćeno 94% ukupne obaveze, očekuje se nastavak istog trenda i u narednom periodu.

Svoje nadležnosti Fond obavlja sa ukupno osam zaposlenih, čiji stručni kapaciteti i timski rad omogućavaju efikasno izvršavanje zakonskih obaveza i realizaciju ključnih operativnih aktivnosti,

na čelu sa direktorom Fonda. Navedeno se potvrdilo i u periodu kada su se desili, u roku od samo pola godine, zaštićeni slučajevi kod dvije kreditne institucije.

U bankarskom sistemu posluje 11 kreditnih institucija.

* * *

Osnovni strateški ciljevi i pravci djelovanja Fonda u periodu 2026-2028 godine ogledaju se u sledećem¹:

1. *Usklađivanje zakonodavnog i institucionalnog okvira sa pravnom tekovinom EU u oblasti sistema osiguranja depozita;*
2. *Aktivnosti vezano za primjenu Metodologije za obračun premije na bazi rizika pojedinačne kreditne institucije – blagovremenoj naplati premije od strane kreditnih institucija u predviđenim rokovima; pripremnim radnjama za automatizaciju obračuna premije izradom softvera za izračunavanje stepena rizičnosti kreditnih institucija i uspostavljanju Metodologije za obračun godišnjeg ciljanog iznosa u saradnji sa organizacijom FINSAC-a uz tehničku pomoć konsultanata Svjetske banke;*
3. *Primjeni Politike investiranja Fonda u cilju ostvarivanja maksimalne sigurnosti i održivosti investicija Fonda u skladu sa Odlukama o investiranju sredstava uz dobru diverzifikaciju i minimalni rizik ulaganja;*
4. *Nastavku realizacije Ugovora o izvršavanju međunarodnih platnih transakcija Fonda i primanju u depozit novčanih sredstava Fonda potpisanog između CBCG i Fonda i eventualnom investiranju, u skladu sa potrebama i raspoloživim sredstvima Fonda, u finansijske instrumente koje emituje Crna Gora, odnosno država članica EU ili njihove centralne banke;*
5. *Jačanju operativne efikasnosti i administrativnih kapaciteta Fonda da odgovori novim izazovima proširenog mandata Fonda kao i unapređenje institucionalnih kapaciteta Fonda u cilju blagovremene intervencije u momentu nastanka "zaštićenog slučaja";*
6. *Nastavku realizacije isplate preostalog iznosa garantovanih depozita deponentima Atlas banke u stečaju i Invest Banke Montenegro u stečaju;*
7. *Sprovođenju testiranja otpornosti sistema zaštite depozita na stres i sposobnosti kreditnih institucija da dostave podatke o deponentima, depozitima i njihovim dospjelim obavezama i mogućnosti da, u slučaju potrebe, preuzmu ulogu banke isplatiocana na realnim podacima kreditnih institucija;*
8. *Doradi softvera za isplatu garantovanog depozita u skladu sa iskustvima kod isplate garantovanih depozita tokom perioda 2019-2025. godine (promjena odnosno nadogradnja i unaprjeđenje softverske platforme) u cilju osiguranja brzog i efikasnog procesa isplate garantovanih depozita u slučaju nastanka zaštićenog slučaja kod kreditne institucije;*

¹ U Aneksu ovog Plana dati su rokovi za realizaciju pojedinih aktivnosti.

9. *Dalje jačanje saradnje sa ostalim učesnicima mreže sigurnosti finansijskog sistema odnosno sa CBCG i Ministarstvom finansija i učešćem u radu Savjeta za finansijsku stabilnost;*

10. *Promociji zaštite depozita u cilju upoznavanja javnosti sa sistemom zaštite depozita, kroz unapređenje komunikacije sa kreditnim institucijama i deponentima, kao i sprovođenje marketinško i informativno edukacione kampanje u periodu 2026-2028. godine u skladu sa Komunikacionom strategijom Fonda;*

11. *Daljem radu u radnim grupama za pristupanje Crne Gore EU u sklopu pregovaračkog poglavlja 9 – Finansijske usluge i saradnja sa potpisnicama Memoranduma o saradnji na implementaciji Programa razvoja finansijske edukacije u Crnoj Gori 2023-2027, u cilju podizanja opšteg nivoa finansijske pismenosti crnogorskog društva;*

12. *Međunarodnoj saradnji sa sistemima osiguranja depozita u EU, kao i sa asocijacijama osiguravača depozita (EFDI I IADI) te sa međunarodnim finansijskim institucijama, koje imaju vodeću ulogu u ocjeni sprovođenja principa osiguranja depozita (EBA, WB i MMF) u cilju praćenja dešavanja na globalnom planu, kao i obezbjeđenja podrške i pomoći u naporima Fonda za kontinuiran doprinos jačanju finansijske stabilnosti kroz efikasnu šemu zaštite depozita;*

1. Usklađivanje zakonodavnog i institucionalnog okvira sa pravnom tekovinom EU u oblasti sistema osiguranja depozita;

U postupku pristupanja EU Crna Gora je, između ostalog, preuzela obavezu da svoje zakonodavstvo u oblasti osiguranja depozita usaglasa sa pravnom tekovinom EU.

U martu 2026. godine Evropski parlament i vijeće usvojili su paket propisa koji se odnosi na upravljanje krizama i osuguranje depozita (CMDI paket). Paket se sastoji od tri zakonodavna akta:

- Direktive o oporavku i restruktuiranju banaka (Bank recovery and resolution Directive-BRRD);
- Uredbe o jedinstvenom sanacionom mehanizmu (Single resolution mechanism resolution-SRMR);
- Direktive o sistemima osiguranja depozita (Guarantee schemes Directive - DGSD).

Rok za usklađivanje regulative država članica sa navedenim aktima je 24 mjeseca od stupanja na snagu.

Ovaj paket propisa je veoma složen predmet, kako sa ekonomskog, tako i sa političkog aspekta. Njime se okvir EU za upravljanje krizama čini snažnijim i koherentnijim. Proširuje se sistem sanacije, posebno za male i srednje banke, unapređuje predvidivost i harmonizuje korištenje instrumenata širom Unije. Takođe se unapređuje zaštita građana, malih i srednjih preduzeća i jedinica lokalne samouprave, kroz pojašnjenje načina na koji će njihova sredstva biti tretirana u slučaju propasti banke.

Usvojene izmjene uvode dodatne parametre za korištenje sredstava sistema osiguranja depozita izvan konteksta restrukturiranja. Preventivne mjere koje se finansiraju iz sistema osiguranja depozita i dalje ostaju u diskreciji država članica. Međutim, takvo korištenje sredstava sada zahtijeva ispunjavanje dodatnih uslova i zaštitnih mehanizama, posebno testa najmanjeg troška (LCT) —

identičnog onom koji se primjenjuje na korištenje sredstava sistema osiguranja depozita u restrukturi — kojim se intervencija ograničava na bruto iznose osiguranih depozita.

Takođe, korištenje sredstava sistema osiguranja depozita za alternativne mjere u nesolventnosti sada podliježe istom LCT-u, kao i dodatnim odredbama koje uređuju koje kategorije prenosa iz propale institucije mogu biti finansirane iz sistema zaštite depozita u okviru takvih mjera. Sistemi zaštite depozita moraće će da održavaju ex-ante ciljani nivo sredstava i mogu privremeno prenositi sredstva radi podrške likvidnosti i solventnosti povezanih institucija, u okviru propisanih ograničenja i uz odgovarajuće zaštitne mehanizme.

Pored navedenog vrši se i usaglašavanje sa Osnovnim principima za efikasan sistem zaštite depozita, izdatim od Međunarodne asocijacije institucija za osiguranje depozita (Core Principles for effective Deposit Insurance Systems, IADI), koje u postupku ocjene usaglašenosti i ispunjavanja preporuka u okviru FSAP misije, primjenjuju Svjetska banka i Međunarodni monetarni fond.

Navedeni strateški cilj se realizuje kontinuiranim praćenjem izmjena standarda evropske zakonske regulative u oblasti sistema zaštite depozita i blagovremeno usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa novousvojenim standardima u rokovima predviđenim za države članice EU.

2. Premija na bazi rizika (risk base premium) i primjena Metodologije za obračun premije na bazi rizika pojedinačne kreditne institucije

Prihodi od premija za zaštitu depozita predstavljaju sredstva koja su kreditne institucije u Crnoj Gori u obavezi da uplate Fondu u skladu sa Zakonom o zaštiti depozita („Sl. list CG“, br. 72/19 i 70/26), na bazi Odluke o visini redovne premije za tekuću godinu. Obračun premije vrši se na osnovu Metodologije za obračun premije na bazi rizika pojedine kreditne institucije („Sl. list CG“, br. 129/20 i 070/23) koja je usklađena sa EBA Smjernicama za obračun premije na bazi rizika.

Visina godišnje premije utvrđivaće se na način da se dostigne i nakon toga održi ciljani iznos sredstva Fonda koji je utvrđen Zakonom.

U okviru daljih aktivnosti planirano je sprovođenje detaljnih kvantitativnih analiza, kao i odgovarajućih pravnih i operativnih prilagođavanja, uključujući izmjene podzakonskih akata i internih dokumenata Fonda, u cilju unapređenja metodologije obračuna premije.

Poseban fokus biće usmjeren na dalje unapređenje modela obračuna premije zasnovanog na riziku pojedinačnih kreditnih institucija, u skladu sa praksom EU, kako bi se obezbijedila pravična raspodjela tereta finansiranja sistema zaštite depozita i dodatno ojačala njegova dugoročna održivost.

Ostvarivanje navedenog strateškog cilja postiže se kontinuiranom primjenom Metodologije za obračun premije na bazi rizika pojedinačne kreditne institucije odnosno blagovremenom naplatom premije od strane kreditnih institucija u predviđenim rokovima.

Takođe, u cilju efikasnijeg postizanja i preciznosti kalkulacije krajnjeg iznosa pojedinačne premije kreditnih institucija, neophodno je planirati i ulaganje u automatizaciju obračuna premije izradom softvera ili programa za izračunavanje stepena rizičnosti pojedinačnih kreditnih institucija i uspostavljanju Metodologije za obračun godišnjeg ciljanog iznosa u saradnji sa organizacijom FINSAC-a uz tehničku pomoć konsultanata Svjetske banke.

3. Primjena Politike investiranja Fonda

Investiranje sredstava Fonda sprovodi se u skladu sa Politikom investiranja sredstava Fonda (br. 55-2/2022 od 28.02.2022. godine i br. 137-2/2025 od 16.05.2025.) sa osnovnim ciljem očuvanja sigurnosti i održavanja likvidnosti kapitala Fonda. Prilikom investiranja Fond se rukovodi principima sigurnosti, likvidnosti, transparentnosti i ostvarivanja prinosa, pri čemu se princip prinosa ni u jednom slučaju ne može staviti ispred principa sigurnosti i likvidnosti sredstava.

Investicione aktivnosti sprovodiće se u skladu sa odlukama o investiranju sredstava Fonda koje se donose u zavisnosti od aktuelnih globalnih tržišnih i ekonomskih okolnosti. Prilikom donošenja investicionih odluka, Fond će se rukovoditi principima maksimalne sigurnosti i održivosti ulaganja, uz adekvatnu diverzifikaciju investicionog portfolija po vrstama finansijskih instrumenata i ročnostima, sa ciljem minimiziranja ukupnog investicionog rizika. U tom kontekstu, Fond će nastaviti sa ulaganjem u hartije od vrijednosti koje emituje Crna Gora na domaćem i međunarodnom tržištu, uključujući državne zapise i euroobveznice, kao i u hartije od vrijednosti koje emituju države članice Evropske unije ili njihove centralne banke, u skladu sa raspoloživim sredstvima i strateškim potrebama Fonda.

Imajući u vidu i dalje prisutnu neizvjesnost i povećanu volatilnost na globalnim finansijskim tržištima, Fond će dominantno usmjeriti svoja sredstva na ulaganje sredstava u oročene depozite kod CBCG. Ovi instrumenti omogućavaju očuvanje visoke likvidnosti i stabilne finansijske pozicije Fonda, pri čemu se prilagođavaju kretanjima relevantnih tržišnih pokazatelja, prvenstveno tromjesečne EURIBOR stope. Istovremeno, eventualne kratkoročne fluktuacije cijena državnih hartija od vrijednosti na međunarodnom tržištu neće negativno uticati na finansijski rezultat Fonda, s obzirom na to da se ove investicije drže do dospelja, u skladu sa važećom investicionom politikom Fonda.

Fond očekuje da će i u narednom periodu nastaviti kontinuirani pozitivni trend poslovanja čime doprinosi jačanju cjelokupnog crnogorskog finansijskog sistema s obzirom na činjenicu da dosadašnji globalni ekonomski i finansijski poremećaji nisu imali značajne reperkusije na poslovanje Fonda, naprotiv, u međuvremenu je i ojačana njegova likvidna aktiva.

S obzirom na ubrzane geopolitičke promjene i povećane globalne neizvjesnosti, posebno nakon izbijanja rata na Bliskom istoku, Fond će nastaviti djelovati oprezno i odgovorno što implicira pažljivo planiranje i realizovanje budućih ulaganja vodeći računa o dugoročnoj održivosti i otpornosti investicionog portfolia. Navedeno podrazumijeva aktivno upravljanje rizicima, diversifikaciju ulaganja i kontinuirano praćenje tržišnih i geopolitičkih kretanja kako bi osigurao otpornost, stabilnost i likvidnost, posebno imajući u vidu izazove s kojima se suočavaju mali i otvoreni sistemi poput Crne Gore.

4. Nastavak realizacije Ugovora o izvršavanju međunarodnih platnih transakcija Fonda i primanju u depozit novčanih sredstava Fonda potpisanog između CBCG i Fonda

Fond je u 2023. godini zaključio Ugovor o izvršavanju međunarodnih platnih transakcija Fonda i primanju u depozit novčanih sredstava Fonda sa CBCG i Aneksa Ugovora u 2024. i 2025. godini.

Primjena navedenog Ugovora, u skladu sa Odlukom Upravnog odbora Fonda o investiranju sredstava, doprinijela je jačanju likvidne aktive Fonda i unapređenju ukupne sigurnosti plasmana sredstava. Zaključenjem Ugovora, CBCG preuzela je obavezu da Fondu, na njegov zahtjev, u svakom trenutku obezbijedi potrebnu likvidnost, čime je rizik upravljanja sredstvima Fonda sveden na minimalan nivo.

Fond će u narednom trogodišnjem periodu nastaviti sa realizacijom navedenog Ugovora, imajući u vidu njegov pozitivan efekat na likvidnost, sigurnost i stabilnost finansijskog poslovanja. Finansijski efekti primjene Ugovora zavisice od kretanja relevantnih tržišnih pokazatelja, prvenstveno tromjesečne stope EURIBOR-a.

5. Jačanje operativne efikasnosti i administrativnih kapaciteta Fonda da odgovori novim izazovima proširenog mandata Fonda kao i unapređenje institucionalnih kapaciteta Fonda u cilju blagovremene intervencije u momentu nastanka "zaštićenog slučaja"

Fond kontinuirano teži jačanju svojih operativnih i administrativnih kapaciteta, u cilju efikasnog odgovora na izazove proizašle iz proširenog mandata i obezbjeđenja blagovremene intervencije u slučaju nastanka zaštićenog slučaja.

U tom kontekstu, prioritet predstavlja unapređenje stručnih kapaciteta zaposlenih kroz kontinuiranu edukaciju i obuku u oblastima osiguranja depozita, upravljanja rizicima i investiranja sredstava. Fond će nastaviti da planira i obezbjeđuje sredstva za profesionalni razvoj zaposlenih, u skladu sa potrebama i savremenim standardima.

S obzirom na značaj i osnovnu svrhu postojanja Fonda, neophodno je planirati sredstva za kontinuirano ulaganje u unaprjeđenje i nadogradnju softera za isplatu garantovanih depozita u cilju provjere funkcionisanja i sigurnosti isplate garantovanih depozita, kao i u usavršavanje i nadogradnju znanja kadra iz IT sektora.

U cilju automatizovanosti i tačnosti kalkulacije određivanja rejtinga kreditnih institucija i visine premije, Fond će u periodu od naredne tri godine, u zavisnosti od tehničkih mogućnosti i visine troškova, razmotriti opciju izrade posebnog softvera i izrade Upustva za ovu namjenu.

U cilju unaprjeđenja administrativne efikasnosti, planirana je nabavka savremenog računovodstvenog softvera, koji će omogućiti usklađivanje sa izmijenjenim računovodstvenim standardima i odgovor na sve kompleksnije zahtjeve u ovoj oblasti.

Fond raspolaže sa osam zaposlenih, od kojih sedam ima visoku stručnu spremu, što predstavlja adekvatnu osnovu za izvršavanje zakonskih nadležnosti i realizaciju ključnih operativnih aktivnosti, uključujući postupke isplate garantovanih depozita. U narednom periodu, dodatna pažnja

biće posvećena povećanju stepena automatizacije ključnih procesa, radi daljeg unapređenja kvaliteta rada i održivosti operativne efikasnosti.

U sklopu aktivnosti na usavršavanju zaposlenih, Fond će koristiti mogućnosti koje pruža Evropska asocijacija Fondova za osiguranje depozita (EFDI), Svjetska asocijacija Fondova za osiguranje depozita (IADI), Svjetska banka (WB), Međunarodni monetarni fond (MMF) i Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) učešćem na seminarima, fizičkim prisustvom ili virtuelno.

Kontinuirana aktivnost Fonda obuhvata i praćenje izmjena propisa iz oblasti računovodstva, kao i obavezno učešće relevantnih zaposlenih na stručnim obukama iz oblasti javnih nabavki, sajber sigurnosti i postupanja po prijavama zviždača, u cilju potpune usklađenosti sa važećim regulatornim okvirom.

6. Realizacija isplate preostalih garantovanih depozita deponentima Atlas banke u stečaju i Invest Banke Montenegro u stečaju;

U toku 2019. godine, CBCG je oduzela dozvolu za rad Invest banci Montenegro AD Podgorica (04.01.2019. god.) i Atlas banci AD Podgorica (05.04.2019. god.).

Isplata garantovanih depozita deponenata Invest banke Montenegro u stečaju i Atlas banke u stečaju nastaviće se preko banaka-isplatioca: Crnogorske Komercijalne banka A.D. Podgorica i Hipotekarne banke A.D. Podgorica, koje su profesionalnim obavljanjem isplate garantovanih depozita, dale veliki doprinos očuvanju i povećanju povjerenja deponenata u bankarski sistem.

7. Sprovođenje stress-testa - testiranje softvera za isplatu garantovanih depozita na realnim podacima kreditnih institucija;

Vrlo važan segment rada Fonda predstavlja provjera: sposobnosti kreditnih institucija da dostave podatke o depozitima i deponentima, neophodnih za obračun i isplatu garantovanih depozita, sposobnosti kreditnih institucija da vrše posao banke-isplatioca, funkcionisanja softvera za isplatu garantovanih depozita i obučenosti zaposlenih u Fondu za brzu i kvalitetnu obradu podataka u softveru za isplatu garantovanih depozita, da se vrijeme od uvođenja zaštićenog slučaja do stavljanja sredstava u iznosu garantovanog depozita na raspolaganje deponentima, skрати na najmanju moguću mjeru. Cilj koji treba postići je da isplata počne u roku od 7 radnih dana od dana nastupanja zaštićenog slučaja.

To zahtijeva brzu dostavu podataka od strane kreditne institucije u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj sa jedne strane, brzu i kvalitetnu obradu podataka u softveru za isplatu garantovanih depozita i odabir jedne ili više kreditnih institucija koje će u datom slučaju biti "banka isplatilac". Radi potpune provjere softvera Fonda i ažurnosti podataka koje dostavljaju kreditne institucije, neophodno je izvršiti, jednom u tri godine, testiranje "zaštićenog slučaja" što je i Zakonom propisano.

Navedeno testiranje Fond sprovodi prema Uputstvu za sprovođenje testiranja. Uzimajući u obzir trenutni broj kreditnih institucija u crnogorskom bankarskom sistemu i značaj ovog testiranja neophodno je isto sprovoditi godišnje najmanje kod 3 ili 4 kreditne institucije iz Sistema. Na taj način, Fond će provjeriti funkcionalnost ukupnog Sistema zaštite depozita, kako sa stanovišta softverske

aplikacije i obučenosti zaposlenih u Fondu, tako i sa stanovišta kreditnih institucija i njihovog ispunjavanja uslova da se u datom slučaju jave kao “banka isplatilac”.

Ovi testovi će pomoći i radi upotpunjavanja procedura za isplatu garantovanog depozita, kako onih koje se odnose na Fond, tako i onih koje su vezane za kreditne institucije.

Posebna pažnja prilikom testiranja biće usmjerena na obuku zaposlenih u izabranoj „banci isplatiocu”, koja je istovremeno i „kreditna institucija u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj” za upotrebu softvera za isplatu garantovanih depozita.

Prema programu ciklusa za sprovođenje stres testova za trogodišnje razdoblje 2025. – 2027. godine vršiće se testiranje softvera za isplatu garantovanih depozita na realnim podacima kreditnih institucija.

Ostvarivanje navedenog strateškog cilja postiže uspješnom realizacijom stres testova koje se ogleda u potvrdi osposobljenosti zaposlenih Fonda da, koristeći softversko rješenje, brzo i efikasno izvrše obračun i počnu isplatu garantovanih depozita u zakonskom roku i spremnosti svih učesnika testiranja i finansijske sposobnosti Fonda.

8. Nadogradnja softvera za isplatu garantovanog depozita

Kontinuirana nadogradnja i redovno ažuriranje softverske platforme za isplatu garantovanih depozita predstavlja jedan od ključnih preduslova za efikasno, sigurno i blagovremeno sprovođenje postupka isplate u slučaju nastanka zaštićenog slučaja kod kreditne institucije. Dalji razvoj softvera zasnivaće se na iskustvima stečenim tokom realizacije isplate garantovanih depozita u periodu 2019–2025. godine.

U tom cilju, Fond će u narednom trogodišnjem periodu planirati sredstva za kontinuiranu tehničku podršku i unapređenje funkcionalnosti softvera, uz saradnju sa kompanijom „Dialog“ d.o.o. Osijek, autorom softverskog rješenja za isplatu garantovanih depozita.

Realizacija ovog strateškog cilja doprinijeće daljem povećanju stepena automatizacije poslovnih procesa, unapređenju kvaliteta rada i povećanju ukupne efikasnosti sprovođenja postupka isplate garantovanih depozita.

9. Dalje jačanje saradnje sa ostalim učesnicima mreže sigurnosti finansijskog sistema

Efikasno funkcionisanje sistema zaštite depozita zasniva se na bliskoj i kontinuiranoj saradnji svih učesnika mreže finansijske sigurnosti, koja predstavlja ključni element očuvanja stabilnosti bankarskog sistema i ukupne finansijske stabilnosti.

U tom kontekstu, Fond će nastaviti da jača saradnju sa CBCG, Ministarstvom finansija, kao i sa drugim relevantnim domaćim i međunarodnim partnerima. Poseban fokus biće usmjeren na unapređenje razmjene informacija, koordinaciju u kriznim situacijama i zajedničko učešće u preventivnim aktivnostima, uključujući simulacije kriznih scenarija i stres testove.

Dalje jačanje institucionalne saradnje doprinijeće blagovremenom reagovanju u slučaju nastanka zaštićenog slučaja, unapređenju kapaciteta za upravljanje krizama i jačanju povjerenja u sistem zaštite depozita.

Planirano je učešće u vježbi simulirane sanacije kreditne institucije, koju će u oktobru 2026. godine realizovati CBCG u saradnji sa Svjetskom bankom, sa ciljem testiranja operativne primjenjivosti Zakona o sanaciji kreditnih institucija i efikasnosti institucionalne koordinacije između nadležnih organa. Pored CBCG i Fonda u navedenoj vježbi učestvovaće i Ministarstvo finansija.

Učešće u testiranju otpornosti bankarskog sistema na kriznu situaciju u skladu sa Lex specijalis – Zakon o privremenim mjerama za očuvanje finansijske stabilnosti² (implementacija aktivnosti utvrđenih planom za upravljanje finansijskom krizom na nivou cjelokupnog finansijskog sistema).

Ovim posebnim Zakonom definisane su obaveze svih subjekata u slučaju nastanka “Sistemske finansijske krize”, a bio bi usvojen od strane Skupštine Crne Gore po hitnom postupku i primjenjivan odmah nakon usvajanja. Takođe, nastankom globalne finansijske ekonomske krize, u skladu sa članom 8 Zakona o Savjetu za finansijsku stabilnost donešena je Odluka o obrazovanju privremenog radnog tijela za pripremu Plana za upravljanje finansijskom krizom na nivou cjelokupnog finansijskog sistema (Contingency plan) 2011. godine, u koji je pored predstavnika CBCG i Ministarstva finansija uključen i jedan predstavnik Fonda.

U slučaju mogućeg nastupanja sistemske finansijske krize, CBCG je organizovala seminare – stres testove, za primjenu ovog Zakona, kako bi odgovorni za njegovo sprovođenje bili spremni da adekvatno reaguju u datoj situaciji. Kada CBCG u narednom periodu bude organizovala obuke zaposlenih na ovom polju, neophodno je da i zaposleni Fonda uzmu učešće iz svog dijela odgovornosti.

Sprovođenje navedenog strateškog cilja postiže se i zaključivanjem Protokola o saradnji sa svim ključnim institucijama prema potrebi, kao i saradnjom sa kreditnim institucijama u pogledu kavielnije informisanosti njihovih deponentata (informativni listići, brošure, flajeri).

10. Upoznavanje javnosti sa sistemom zaštite depozita

Radi potpunije informacije o sistemu zaštite depozita Fond će sprovoditi proaktivnu politiku informisanja javnosti, koja je definisana Strategijom komunikacije.

Strategija komunikacije obuhvata ukupnu kratkoročnu i dugoročnu marketinšku kampanju, kojom će se deponenti i široka javnost informisati o Sistemu zaštite depozita, kroz neposrednu obavezu kreditnih institucija da informišu deponente u direktnom kontaktu, i obavezu Fonda da kroz medijski nastup informiše javnost.

Kroz predstojeću Anketu o informisanosti javnosti sa Sistemom zaštite depozita planiranu za 2026. godinu, posebno nakon otvaranja stečajnih postupaka nad dvije kreditne institucije u proteklom periodu i uspješne realizacije postupka isplate garantovanih depozita koji je i dalje u toku, doći će se do relevantnih podataka o najboljim kanalima za informisanje i pitanjima koja najviše interesuju deponente i ukupnu javnost.

Naglasak će biti na promociji zaštite depozita u cilju upoznavanja javnosti sa Zakonom o zaštiti depozita, kroz unapređenje komunikacije sa kreditnim institucijama i deponentima i sprovođenje

² Zakon je pripremljen u CBCG u radnoj verziji i čuva se kao poslovna tajna

marketinško i informativno edukacione kampanje u toku perioda predviđenim strateškim planom, a što je ujedno u skladu sa sprovođenjem komunikacione strategije. Navedeno podrazumijeva kvalitetnu marketinšku kampanju, putem elektronskih medija, a i putem novih propagandno edukativnih materijala, sa ciljem da doprinese povećanju svijesti deponentata o zaštiti depozita u Crnoj Gori, a prije svega prezentaciji novih zakonskih rješenja u oblasti zaštite depozita.

Uz sve navedeno, podrazumijevaju se i kontinuirane aktivnosti na unapređenju i redovnom ažuriranju internet stranice Fonda kako bi se javnost adekvatno informisala o zaštiti depozita i na ovaj način. Statistike posjeta internet stranici Fonda pokazuju da se nakon nastupanja zaštićenog slučaja broj posjeta znatno povećava pa je i iz tog razloga neophodno stalno ažurirati sajt, kako bi na njemu svi zainteresovani mogli pronaći aktuelne informacije. Medijska kampanja podrazumijeva i gostovanja na TV stanicama, marketinške aktivnosti u pogledu distribucije štampanih materijala deponentima i komunikacije sa medijima, po zahtjevu i potrebi, u toku cijele godine, a sve u skladu sa Strategijom komunikacije.

11. Dalji rad u radnim grupama za pristupanje Crne Gore EU u sklopu pregovaračkog poglavlja 9 – Finansijske usluge i saradnja sa potpisnicama Memoranduma o saradnji na implementaciji Programa razvoja finansijske edukacije u Crnoj Gori 2023-2027, u cilju podizanja opšteg nivoa finansijske pismenosti crnogorskog društva

U okviru realizovanja aktivnosti u oblasti pravne tekovine koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 9 – **Finansijske usluge**, formirana je radna grupa za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore EU, čiji su članovi dva predstavnika Fonda koji svojim aktivnim učešćem daju puni doprinos izradi Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period od 2025 do 2027. godine sa stanovišta usaglašavanja Zakona o zaštiti depozita sa zakonodavstvom EU. Tokom pregovaračkog procesa, u okviru ovog poglavlja, Evropska Komisija je konstatovala da je sistem osiguranja depozita usaglašen sa pravnom tekovinom EU u ovoj oblasti.

Ispunjenje ovog strateškog cilja očekuje se do kraja 2028. godine kada se procjenjuje da će Crna Gora ostvariti članstvo u EU i stupiti na snagu prelazne odredbe Zakona o zaštiti depozita koje se tiču povećanja iznosa garantovanog depozita na iznos od 100.000€.

U skladu sa Programom razvoja finansijske edukacije u Crnoj Gori 2023-2027, u saradnji sa drugim institucijama, potpisnicama Memoranduma o saradnji, predstavnici Fonda, su imali aktivno učešće na održanim sastancima na planu unaprjeđenja finansijske pismenosti crnogorskog društva. CBCG je nacionalni koordinator implementacije Programa razvoja finansijske edukacije u Crnoj Gori 2023-2027 na kojem su angažovani predstavnici 22 institucije iz javnog, privatnog i NVO sektora.

12. Međunarodna saradnja i razmjena iskustava

U narednom periodu na koji se strateški plan odnosi planirano je da predstavnici Fonda aktivno učestvuju u radu međunarodnih asocijacija, koje okupljaju predstavnike sistema za zaštitu depozita, prisustvom konferencijama, okruglim stolovima i radionicama, kao i on-line elektronskim

putem. Na ovaj način, predstavnici Fonda razmjenjuju postojeća iskustva, istovremeno stižu i unaprijeđuju ključna znanja u oblasti zaštite depozita.

Fond je punopravni član Evropske asocijacije institucija za osiguranje depozita (European Forum of Deposit Insurers - EFDI), koja predstavlja udruženje evropskih fondova na dobrovoljnoj osnovi.

Predstavnici Fonda nastavljaju aktivno učešće u anketama koje se koriste kao glavne smjernice za harmonizaciju sistema osiguranja depozita u svim zemljama članicama EFDI-a. Ciljevi EFDI-a se ostvaruju razmjenom podataka o stanju finansijskog i bankarskog sektora, učešćem u istraživačkim projektima, unapređenjem regulatornog okvira i prakse, obrazovanjem ekspertskih tijela, razmjenom i edukacijom zaposlenih i slično.

Takođe, budući da su dva predstavnika, u ime Fonda, članovi, Radnih grupa u organizaciji EFDI-a, u oktobru 2025. godine Fond je bio domaćin održavanja sastanaka Radne grupe za PR aktivnosti, i u februaru 2026. godine Radne grupe za upravljanje rizicima. Navedeno je veoma važno iz razloga što se na ovaj način razmjenjuju iskustva i informacije na temu praktičnih, pojedinačnih slučajeva isplate garantovanih depozita i sanacije kreditnih institucija, što za cilj ima poboljšanje vještina i znanja o komunikacijskim metodama, alatima i inovacijama kako u stabilnom periodu tako i za pripremu kriznog razdoblja.

Istovremeno, Fond je punopravni član Međunarodne asocijacije institucija za osiguranje depozita (International Association of Deposit Insurers - IADI) i u narednom periodu planira se prisustvo predstavnika na konferencijama i seminarima.

Fond aktivno učestvuje u procesu dopuna " Osnovni principi za efikasan sistem zaštite depozita", (Core Principles for effective Deposit Insurance Systems - IADI) započetom na Generalnoj skupštini i nastavljenoj kroz redovne sastanke tijela IADI-a.

U narednom periodu su planirani sastanci na regionalnom nivou organizovanjem zajedničkog susreta na temu određivanja premije na bazi rizika. Cilj ove inicijative je povezivanje operativnih stručnjaka iz institucija koje rade na ovom području, kako bi se omogućila razmjenu znanja i iskustva, kao i zajedničko razmatranje pitanja i izazova s kojima se susreće u praksi.

Navedeni strateški cilj se ostvaruje aktivnim učešćem zaposlenih Fonda u godišnjim konferencijama (EFDI-a i IADI-a), radionicama i obukama u organizaciji ovih asocijacija, u cilju praćenja najnovijih događanja i iskustava iz oblasti zaštite depozita u EU i svijetu, kao i učešćem na sastancima fondova zemalja Balkana (EFDI Balkan Forum).

* * *

Plan prihoda i rashoda³

U cilju realizacije planiranih strateških i operativnih aktivnosti, Fond planira i obezbjeđuje sredstva u skladu sa godišnjim finansijskim planom, koji usvaja Upravni odbor Fonda. Sredstva Fonda se koriste u skladu sa odredbama važećeg Zakona i internim aktima, uz poštovanje principa efikasnosti, transparentnosti i finansijske održivosti.

Osnovni izvori prihoda Fonda su premije koje uplaćuju kreditne institucije i prihodi ostvareni po osnovu investiranja sredstava Fonda. Projekcija prihoda i rashoda za trogodišnji period zasniva se na podacima iz prethodnih godina, uz pretpostavku rasta garantovanih depozita, u skladu sa kojim se projektuje i kretanje premija. Dodatno, planiraju se prihodi po osnovu kamata na oročena sredstva kod CBCG, kao i prihodi od investiranih sredstava u euro obveznice, čije se kuponske isplate očekuju u periodu obuhvaćenom Strateškim planom. Takođe, dodatno uvećanje prihoda se očekuje kroz plasman sredstava u inostrane kratkoročne hartije od vrijednosti, odnosno u finansijske instrumente koje su emitovale države članice EU visokog kreditnog rejtinga.

Na rashodnoj strani planira se povećanje troškova koji se odnose na održavanje i unapređenje poslovnog objekta Fonda. Takođe, postoji mogućnost rasta troškova zarada zaposlenih, u slučaju povećanja broja zaposlenih ili izmjena zakonskog i regulatornog okvira u oblasti zarada.

Projekcija prihoda i rashoda za period 2026-2028

		2026	2027	2028
1.	UKUPNI PRIHODI	36.948.140	37.962.228	38.704.757
2.	UKUPNI RASHODI	796.795	1.062.086	1.125.811
2.1	POSLOVNI RASHODI	796.795	1.062.086	1.125.811
2.1.1.	tr. MATERIJALA I ENERGIJE	16.500	16.500	16.500
2.1.2.	LIČNA PRIMANJA	446.675	469.500	492.970
2.1.2.1.	BRUTO PLATE ZAPOSLENIH	274.780	289.000	303.450
2.1.2.2.	DOPRINOSI NA TERET POSLODAVCA	6.000	6.300	6.600
2.1.2.3.	NAKNADE UO	119.895	125.900	132.200
2.1.2.4.	OSTALI LIČNI RASHODI	46.000	48.300	50.720
3.	OSTALI POSLOVNI RASHODI	153.620	153.620	153.620
4.	FINANSIJSKI RASHODI	0	-	-
A	INVESTICIJE			
A.1.	OPREMA-softveri i rač. oprema	50.000	50.000	50.000

³ Ovaj plan je dat okvirno na bazi planiranih i pretpostavljenih aktivnosti Fonda, a on može biti dopunjavani svake godine, zavisno od odvijanja procesa izgradnje punih kapaciteta Fonda.

Rokovi aktivnosti na realizaciji Strateškog plana

POZICIJA	AKTIVNOSTI	VREMENSKI OKVIR
1.	Usklađivanje sa regulativom EU: a) Usklađivanje sa Direktivom EU/2026/804 o izmjeni Direktive 2014/49/EU b) Projekti regionalne saradnje u oblasti premije na bazi rizika c) Određivanje ciljanog iznosa	Sukcesivno do 2028.godine
2.	Jačanje kapaciteta Fonda-(izrada i nadogradnja softvera i automatizacija procesa)	2026-2028 sukcesivno
3.	Sprovođenje stress testa	2025-2027 po 3-4 banke godišnje
4.	Upoznavanje javnosti sa sistemom zaštite depozita	Prema komunikacionoj strategiji kontinuirano
5.	Rad u radnoj grupi 9 – Finansijske usluge	Prema planu radne grupe za pristupanje Crne Gore EU
6.	Rad na realizaciji Programa razvoja finansijske edukacije u Crnoj Gori	2023-2027 prema planu Radne grupe
7.	Nacionalni plan za upravljanje finansijskom krizom	Prema planu i pozivu Radne grupe koju je formirala CBCG

Broj: 210-3/2026

Podgorica, 17.07.2026. godine

Upravni odbor Fonda za zaštitu depozita
Predsjednik,

Borko Božović